

ASSIGNATURA:	GERIATRIA I GERONTOLOGIA
MATÈRIA:	SALUT, PERSONA I EDAT
DEPARTAMENT:	MEDICINA
UNITAT:	MEDICINA (<i>CAMPUS BELLVITGE</i>)
CRÈDITS TOTALS:	4.5
COORDINACIÓ:	DR. F. GUDIOL MUNTÉ
PROFESSORAT:	DRS. F. GUDIOL, R. PUJOL I A. VIDALLER

Introducció

La geriatria i la gerontologia com a disciplines que analitzen l'envelliment i les seves malalties estan sent cada cop més imprescindibles com a eines en l'avanç del coneixement científic atès el ràpid increment de persones grans en la societat occidental. És, per tant, necessari que el futur metge conegui quines són les especificitats d'aquest grup creixent de la nostra població pel que fa a la salut i a la malaltia. No es tracta de repetir el que ja s'haurà impartit en altres assignatures si no definir aquelles característiques pròpies de la gent gran.

Objectius generals

- Conèixer les bases fisiopatològiques de l'envelliment sense malaltia.
- Conèixer les característiques sociodemogràfiques de la nostra població.
- Identificar els estils de vida saludables que faciliten l'arribar a l'edat avançada sense disfuncions.
- Reconèixer els riscos i disfuncions més importants en arribar a aquesta edat.
- Saber caracteritzar el què es denominen "vells-vells" o 4^a edat.
- Aprendre les síndromes geriàtriques més característiques.
- Aprendre a relacionar-se amb els vells malalts o discapacitats.
- Ser capaç de dur a la pràctica aquests coneixements amb un bon nivell de qualitat.
- Conèixer l'organització sociosanitària existent per atendre els ancians.

Objectius específics

- Adquisició de coneixements sobre l'epidemiologia de l'envelliment.
- Identificar els fenòmens anatòmics i fisiològics que comporta el passar d'adult a vell.
- Saber reconèixer els factors genètics, ambientals i d'estil de vida que influeixen en la qualitat de l'envelliment.
- Conèixer l'expressió clínica específica de les malalties més freqüents en aquesta població incloent els dèficits dels sentits.
- Saber obtenir les dades d'història clínica i exploració física amb les dificultats inherents en determinats casos, familiaritzant-se amb l'avaluació geriàtrica integral.

- Conèixer les característiques del sistema immunitari del vell i la seva susceptibilitat a determinades infeccions. Identificar les especificitats de l'ús de medicaments.
- Tenir suficient coneixement de les grans síndromes geriàtriques (deteriorament cognitiu, immobilitat, incontinència, fractura d'anca, estat confusional, úlceres per pressió)
- Saber valorar l'estat nutricional del vell i orientar la correcció de les seves deficiències.
- Conèixer les característiques de la malaltia cardiovascular del vell.
- Formar-se en l'aplicació de presa de decisions en relació a la fi de la vida i conèixer l'aportació de l'autòpsia clínica.
- Conèixer a grans trets l'organització de l'atenció sociosanitària a Catalunya.

Temari teòric

1. El procés de l'envelliment.

Teories actuals. Efectes sobre els diferents òrgans i teixits. Canvis fisiològics.

2. Envellir de forma saludable.

La promoció de la salut en la població d'edat avançada. Prevenció de riscos.

3. L'envelliment de la societat occidental. Les causes de mort per grups d'edat.

Anàlisis dels canvis demogràfics i les seves repercussions en l'àrea de la salut. Malalties més prevalents.

4. El concepte de fragilitat. L'expressió clínica de la malaltia.

Diferències de susceptibilitat a la malaltia en relació a altres grups poblacionals. Dificultats en el reconeixement dels símptomes i signes clàssics indicatius de malaltia.

5. Història clínica en Geriatria.

Com recollir les dades d'anamnesi i d'exploració física.

6. Avaluacions de l'estat funcional.

Escales d'avaluació funcional: objectius i continguts.

7. Organització de l'atenció sociosanitària enfocada a l'edat anciana.

El model existent a Catalunya d'atenció geriàtrica i les seves conseqüències. Les cures pal·liatives en Geriatria.

8. Les alteracions del sistema immunològic del vell. Causes i conseqüències.

Concepte de immunosenescència. Alteracions dels mecanismes de defensa contra les infeccions. Autoimmunitat.

9. Nutrició del vell. Importància de l'estat nutricional i dèficits.

Necessitats nutritives, salut bucodental i avaluació de l'estat nutricional. Correcció de les alteracions.

10. Característiques farmacocinètiques i farmacodinàmiques.

Ús dels medicaments en els vells. Efectes adversos. Consideracions a tenir en compte en la prescripció.

11. Arteriosclerosi del vell.

Factors de risc en aquesta edat, manifestacions clíniques, prevenció i tractament. Els estats post menopàusics.

12. Infecció en el vell.

Característiques, diagnòstic i maneig.

13. Síndrome d'immobilitat i les seves conseqüències.

Definició, prevenció i complicacions.

14. Incontinència. La pèrdua de control d'esfínters

La pèrdua de control d'esfínters, diagnòstic i tractament.

15. Úlceres per pressió.

Factors de risc, prevenció i tractament.

16. Trastorns de la marxa i caigudes.

Definició, avaluació del risc i maneig.

17. La fractura d'anca com a model de malaltia geriàtrica.

Implicacions preventives, clíniques i organitzatives en l'atenció a aquesta patologia.

18. Deteriorament de les funcions cognitives. Demències.

Epidemiologia, definició clínica, avaluació i possibilitats terapèutiques actuals.

19. Síndrome confusional.

Diagnòstic, prevenció i tractament.

20. Malalties comuns en el vell. Especificitats.

HTA, Insuficiència cardíaca, malalties tiroidees, diabetes, càncer.

21. L'envelliment i la mort. L'autòpsia clínica.

Anàlisi de les dades autòpsiques per millor conèixer la senilitat des del punt de vista morfològic. Autòpsia com a control de qualitat de la pràctica geriàtrica. Reconeixement de les dades autòpsiques en comparació de les dades en vida del malalt ancià.

22. L'ètica en relació a les decisions a la fi de la vida.

Les decisions de no ressuscitar i la seva planificació.

23. Síndrome de la davallada.

Concepte, manifestacions clíniques.

Temari pràctic

(presentacions per part dels alumnes amb tutela)

1. Discussió clínica d'exemples per aplicar escales d'avaluació geriàtrica.
2. Casos clínics d'immunosenesescència i infecció.
3. Exemples pràctics de desnutrició i propostes de tractament.
4. Reaccions adverses a medicaments (RAM), Discussió pràctica.
5. Maneig de casos en la fractura d'anca.
6. Exemples clínics de les conseqüències de la immobilització.
7. Síndrome de la davallada. Casos clínics.
8. Decisions al final de la vida.

Avaluació

Continguts

- Continguts desenvolupats en el temari teòric i pràctic de l'assignatura
- Demostració d'habilitats i actituds adequades per a l'aplicació pràctica dels coneixements.

Procediments

- Avaluació de coneixements: prova de preguntes d'elecció múltiple (PEM)
- Avaluació d'habilitats i actituds: avaluació de competència clínica mitjançant prova tipus avaluació clínica objectiva estructurada (ACOE.)

Criteris d'avaluació

S'avaluarà l'assoliment dels objectius en cadascuna de les vessants competencials.

Criteris de qualificació final

La prova de PEM serà el 50% de la nota final, i l'altra 50% serà el resultat de l'avaluació pràctica.

Recursos d'aprenentatge i metodologies docents

- Classes teòriques
- Pràctiques en seminaris
- Realització d'estades a l'hospital optatives

Referències bibliogràfiques

GRIMLEY EVANS J & FRANKLIN WILLIAMS T. *Oxford textbook of geriatric Medicine*. Oxford University Press. Oxford.1992

RIBERA CASADO JM. *Geriatría en Atención Primaria*. Uriach. Barcelona.1997

Requisits d'aprenentatge

Haver superat les assignatures mèdico-quirúrgiques de 4rt.